

Бернадська Г. Є., Дацко О. І., Кочарян І. С., Успенська О. Ю. – Київ : СПД Голосуй, 2008. – 138 с. **6. Річ Дж. Денніс.** Розвиток освіти з арт-менеджменту в країнах з перехідною економікою / Річ Дж. Денніс Річ, П. Дьюї // Арт-менеджмент: Все про мистецтво управління мистецтвом. – 2005. – № 2. – С. 7–11. **7. Тульчинский Г. Л.** Менеджмент в сфере культуры : [учеб. пособие]. – / Г. Л. Тульчинский, Е. Л. Шекова. – Санкт-Петербург : Лань; ПЛАНЕТА МУЗЫКИ, 2009. – 528 с. **8. Чижиков В. В.** Теория и практика социокультурного менеджмента : [учеб. пособие] / В. В. Чижиков, В. М. Чижиков. – Москва : МГУКИ, 2008. – 608 с. **9. Часник О.** Навчальні програми з арт-менеджменту в університетах США / О. Часник // Вісник ХДАК, 2010. – Вип. 30. – С. 46–51. **10.** Association of Arts Administration Educators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.artsadministration.org. **11. Bendixen P.** Skills and Roles: Concepts of Modern Arts Management / P. Bendixen // International Journal of Arts Management/ – Vol. 2. – № 3. – 2005 (abstract). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.gestiondesarts.com/index.php.

УДК 378:784

Ху Манлі

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКА ВОКАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ

Ху Манлі. Експериментальна перевірка ефективності методики підготовки керівника вокального ансамблю.

У статті розкривається ефективність авторської методики, запропонованої для фахової підготовки вчителя музики – керівника вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю. Визначено завдання формувального експерименту. Вибір методів, залучених до експериментального дослідження, пов'язаний із необхідністю отримання достовірних даних, які б засвідчили динаміку змін та ефективність системи вищої музично-педагогічної освіти, її відповідність вимогам щодо ролі та функцій освіти в підготовці майбутніх керівників вокального ансамблю завдяки впровадженню розробленої нами методики. Висвітлено основні етапи формування методичної підготовленості студентів до керівництва вокальним ансамблем.

Ключові слова: методика, формувальний експеримент, керівник вокального ансамблю, навчально-виховний процес, спецкурс.

Ху Манлі. Экспериментальная проверка эффективности методики подготовки руководителя вокального ансамбля.

В статье исследуется эффективность авторской методики, предложенной для специальной подготовки учителя музыки – руководителя вокального ансамбля. Рассмотрены задания формирующего эксперимента. Выбор методов, использованных при проведении экспериментального исследования, взаимосвязан с необходимостью получения достоверных данных, которые помогают зафиксировать динамику изменений, эффективность системы высшего музыкально-педагогического образования Украины и Китая. Освещаются основные этапы формирования методической подготовленности студентов к осуществлению руководства вокальным ансамблем.

Ключевые слова: методика, формирующий эксперимент, руководитель вокального ансамбля, учебно-воспитательный процесс, спецкурс.

Hu Manley. Experimental verification of the effectiveness of methods of training the head of a vocal ensemble.

The article reveals the effectiveness of the methodology proposed for professional training of music teacher as a guide of a vocal ensemble in higher musical and pedagogical education in Ukraine and China. The article presents peculiarities of experimental verification of the effectiveness of methods of training the guide of a vocal ensemble. At ascertaining experiment, we

have found that the modern musical and pedagogical education does not ensure proper conditions for the task. On the basis of theoretical study and analysis of the problem we have developed and scientifically proved the methodology for effective training of future guide of a vocal ensemble in noted direction. At the forming experiment, we have used a variety of methods, namely, testing, surveys, research interviews, observations, modeling of practical situations, the method of outline adaptation of musical compositions, the method of simulations of rehearsals with the vocal ensemble, the method of network planning, modeling method of teaching and rehearsals, analysis of the results of practice, statistical measurement. The proposed method involves directing teaching and learning process and the implementation of the training course «Methods of work with the vocal ensemble» by the teachers of higher musical and pedagogical education and mastering necessary educational information and ways of realization of musical and pedagogical activity by future heads of vocal ensembles. This method is shown in theoretical propositions and conclusions.

Experimental work covers several stages to consistently achieve the objectives we have for the preparation and analysis of the results of forming experiment. The choice of methods involved in experimental research is associated with the need to obtain reliable data that indicate the dynamics of change, and effectiveness of system of higher musical and pedagogical education in Ukraine and China.

The students have got theoretical and methodological experience, gained the necessary professional knowledge, mastered methods of preparations, rehearsal and concert activities associated with vocal development of pupils and their musical and aesthetic development. Prospects for further research is in using of interactive technologies during the vocal development of students of vocal ensemble.

Key words: methods, molding experiment, vocal ensemble, head of a vocal ensemble, the educational process, a special course.

Підготовка майбутніх керівників вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю передбачає розв'язання комплексу складних завдань інформаційного, ціннісно-орієнтаційного та організаційного змісту. На етапі констатувального експерименту виявлено, що сучасна музично-педагогічна освіта ще не забезпечує належних умов для розв'язання поставлених завдань. Здійснений нами науково-педагогічний пошук на теоретичному рівні дозволив виокремити й обґрунтувати необхідність і важливість внесення змін до системи вищих педагогічних навчальних закладів України та Китаю, з метою вдосконалення підготовки майбутніх керівників вокального ансамблю до фахової діяльності з учнями загальноосвітніх шкіл.

За останні роки з'явилась значна кількість робіт, присвячених тематиці методичної підготовки майбутніх учителів музики до фахової діяльності. У дослідженнях означена тематика розглядається як готовність до виконання музично-педагогічних дій (Г. Падалка); як показник професійної компетентності (А. Підігріна); як необхідна для розвитку майбутніх керівників дитячих вокальних колективів (В. Соколова).

Мета статті – розглянути особливості експериментальної перевірки ефективності методики підготовки керівника вокального ансамблю.

На основі теоретичного вивчення та аналізу окресленої проблеми розроблено та науково обґрунтовано методику ефективної підготовки майбутніх керівників вокального ансамблю у зазначеному напрямі. Запропонована методика передбачає спрямування навчально-пізнавального процесу та реалізацію викладачами вищої музично-педагогічної освіти навчального спецкурсу «Методика роботи з вокальним ансамблем», а також оволодіння майбутніми керівниками вокальних ансамблів необхідною навчальною інформацією та способами реалізації музично-педагогічної діяльності.

Визначена методика знайшла висвітлення на рівні теоретичних положень і висновків. Однак це вимагає проведення систематичної перевірки та підтвердження своєї ефективності під час навчального процесу у вищому навчальному педагогічному закладі, у процесі проведення викладачами навчальних занять із циклу диригентсько-хорових дисциплін,

участі студентів у концертній діяльності, проведення науково-дослідної діяльності.

На підставі цього мета дослідження полягала в підготовці та проведенні формувального експерименту, отриманні та здійсненні аналізу даних, які б довели ефективність запропонованої методики щодо підготовки майбутніх керівників вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю.

Формувальний експеримент здійснювався на базі НПУ імені М. П. Драгоманова, Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського у період з 2014 по 2016 р. та охоплював 245 студентів II – IV курсів. Експериментальна робота проводилась автором дослідницької роботи та під його керівництвом викладачами університетів, які викладають дисципліни з диригентсько-хорового циклу.

У процесі формувального експерименту використовувались різні методи, а саме: тестування, анкетування, дослідницькі бесіди, спостереження, моделювання практичних ситуацій, метод ескізного опрацювання творів, метод моделювання ситуацій репетиційної роботи з вокальним ансамблем, метод сітьового планування, метод моделювання навчально-репетиційної роботи, аналізу результатів практичної діяльності, статистичні вимірювання. Використання цих методів було пов'язане з необхідністю отримання достовірних даних, які б засвідчили динаміку змін та ефективність системи вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю, її відповідність вимогам щодо ролі та функцій освіти в підготовці майбутніх керівників вокального ансамблю, завдяки впровадженню розробленої нами методики.

Дослідно-експериментальна робота охоплювала кілька етапів задля послідовного розв'язання поставлених нами завдань щодо підготовки, проведення та аналізу отриманих результатів формувального експерименту.

Підготовчий етап формувального експерименту. Виокремлення цього етапу дослідно-експериментальної роботи зумовлено тим, що запропонована методика підготовки керівника вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю визначена на теоретичному рівні. Тому для практичної перевірки потрібно провести додаткову роботу щодо конкретизації використаних методів, згідно з обраною спрямованістю, змістом та характером педагогічних дій, які повинні здійснити викладачі циклу диригентсько-хорових дисциплін. Тому на підготовчому етапі важливим було здійснити підготовку щодо експериментальних дій викладачів та практичну перевірку визначених теоретично педагогічних умов.

Першим завданням підготовчого етапу було виокремлення контрольної та експериментальної груп студентів. Далі необхідним поставало визначення, а згодом і порівняння рівнів сформованості фахових знань, умінь і навичок залучених до експериментального дослідження студентів. За допомогою створених експериментальної та контрольної груп уможлилювалось виявлення динаміки змін, як результату реалізації аксіологічного, культурного, компетентнісно-рефлексивного підходів до підготовки майбутніх керівників вокального ансамблю із зазначених питань. Так, до контрольної групи було віднесено 120 студентів, а до експериментальної групи – 125. Залучено до експериментальної роботи щодо впровадження методики підготовки керівника вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю 245 студентів II, III, IV курсів музично-педагогічних факультетів. Для визначення та порівняння рівнів сформованості фахових знань, умінь і навичок у студентів контрольної та експериментальної груп здійснено відповідну діагностичну роботу, з урахуванням основних критеріїв і показників проведено вивчення рівнів сформованості професійно-педагогічних умінь студентів зазначених груп, і на основі цього отримано дані (табл. 1). За цими даними було з'ясовано, що студенти контрольної та експериментальної груп за своїми показниками суттєво не відрізняються.

Зазначимо, що переважна частина студентів обох груп (57,5 % та 61,6 %) виявили низький рівень сформованості фахових знань, умінь і навичок, 30,8 % та відповідно 28 % студентів, залучених до експериментальної роботи, виявили середній рівень сформованості

професійно-педагогічних умінь. У вказаних групах виявлено високий рівень тільки в незначній кількості майбутніх керівників вокального ансамблю (11,6 % та 10,4 %). Відтак, отримані нами дані на початку формувального експерименту уможливили здійснення висновку, що за рівнем сформованості професійно-педагогічних умінь студенти контрольної та експериментальної груп суттєво не відрізнялись. Отримані дані уможливили здійснення порівняння, що пов'язані з очевидними змінами, які відбулися через створені умови формувального експерименту.

Таблиця 1

Рівні сформованості професійно-педагогічних умінь у майбутніх керівників вокального ансамблю

№	Рівні сформованості	Контрольна група		Експериментальна група	
		абс.	%	абс.	%
1	Високий рівень	14	11,6	13	10,4
2	Середній рівень	37	30,8	35	28
3	Низький рівень	69	57,5	77	61,6
4	Усього	120	100	125	100

На підготовчому етапі формувального експерименту дисертаційної роботи проведено методичний семінар серед викладачів, які викладають дисципліни з диригентсько-хорового циклу. Під час проведення цього семінару було розглянуто питання змісту та шляхів удосконалення підготовки майбутніх учителів музики до вокально-хорової роботи з учнями загальноосвітніх шкіл, а також обговорено методи, які планувалось залучити до експериментальної методики формувального експерименту задля успішного розв'язання обраної проблеми. Залучені до семінару викладачі ознайомились із програмою формувального експерименту. Також їм було повідомлено про інформаційне та організаційне забезпечення процесу фахової підготовки студентів до керівництва вокальним ансамблем.

Запропоновані учасникам методичного семінару зазначених вище навчальних закладів і учасникам формувального експерименту теми для обговорення дозволили отримати відомості щодо навчальних проблем, із якими студенти стикаються під час проходження педагогічної практики, сприяли становленню інтересу до запропонованої методики, допомогли викладачам раціонально організувати навчально-практичні заняття, спрямовані на ознайомлення майбутніх керівників вокальних ансамблів із накопиченим педагогічним досвідом щодо керівництва вокальним ансамблем.

Основний етап формувального експерименту. Важливість проведення цього етапу постає в тому, що він пов'язаний із втіленням на практиці методики підготовки майбутніх керівників вокального ансамблю до керівництва вокальним ансамблем, оскільки зазначена та обґрунтована на теоретичному рівні методика потребувала реалізації в навчально-виховному процесі на музично-педагогічному факультеті, а також внесення доцільних змін, уточнень до змісту та методики зазначеного спецкурсу. Запропонована методика має інноваційний характер і передбачає обрані нами підходи до підготовки студентів до керівництва вокальним ансамблем.

Відповідно до цього, визначено основні завдання формувального експерименту, а саме:

1. Передати майбутнім керівникам вокального ансамблю необхідні знання вокально-хорового змісту різними видами інформації.
2. Залучити студентів до виконання основних способів діяльності з питань вокально-хорового виховання, зумовлених потребами музично-естетичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл.
3. Реалізувати навчальний спецкурс «Методика роботи з вокальним ансамблем».

Розв'язання першого завдання основного етапу формувального експерименту потребувало переконання в ефективності використання в цьому процесі різних видів

інформації для того, щоб передати зміст необхідних вокально-хорових знань. Останні охоплюють знання про вікові особливості розвитку голосового апарату дитини, психологічні аспекти цього явища, виховні аспекти вокального розвитку учнів шкільного віку, специфіку організації вокально-хорової роботи, вимоги до музично-слухового розвитку учнів, основи колективного виконання шкільної пісні, керівництво дитячим виконавським вокальним колективом. Зазначимо, що вокально-хорові знання разом із розвитком сучасної інформаційної техніки постійно збагачується.

Протягом формувального експерименту розв'язувалось питання залучення студентів до вияву особистісної готовності до керівництва вокальним ансамблем. Здатність фахового самовизначення в пошуку власного стилю художньо-творчої діяльності сприяло розумінню студентами значущості наявного стилю під час вокальної роботи з учнями загальноосвітньої школи. Так, для актуалізації уваги майбутніх учителів музики до проблем готовності до керівництва вокальним ансамблем, залучення їх до проведення вокально-хорової роботи над музичним твором з використанням ефективних методів вокально-хорового розвитку учнів, які доцільно в подальшому використовувати в майбутній фаховій діяльності.

До експериментальної перевірки нам вдалося включити питання про можливість залучення майбутніх керівників вокальних ансамблів до основних способів організації вокально-хорового виховання учнів загальноосвітніх шкіл, зокрема, практичних, комунікативних, креативних.

При цьому, студентам було запропоновано ознайомитись із навчальним спецкурсом «Методика роботи з вокальним ансамблем», для розробки якого ми використали низку науково-методичної літератури [1; 2; 3; 4]. Доцільно зазначити, що нами було виокремлено основні завдання навчального спецкурсу, які полягали в такому:

1. Узагальнити теоретичний і практичний досвід, отриманий студентами під час вивчення циклу диригентсько-хорових дисциплін у процесі фахового навчання у вищому навчальному педагогічному закладі.

2. Ознайомити майбутніх учителів музики з теоретичними аспектами складників вокально-хорового виховання учнів загальноосвітніх шкіл, особливостями розвитку співацького голосу дитини за сучасними вимогами до цього аспекту фахової діяльності та сприяти оволодінню студентами практичними навичками задля їх упровадження в майбутню фахову діяльність.

Під час проведення основного етапу формувального експерименту реалізовано завдання, пов'язані з практичним утіленням методики підготовки керівника вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю. Студенти отримали теоретичний і методичний досвід, набули необхідних фахових знань, оволоділи способами організації підготовчої, репетиційної та концертної діяльності, пов'язаної з вокальним розвитком учнів під час їх музично-естетичного розвитку.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в розгляді можливостей використання інтерактивних технологій під час вокального розвитку учнів вокального ансамблю.

Література

1. Абдуллин Э. Б. Методологический анализ проблем музыкальной педагогики в системе вузовского образования / Эдуард Борисович Абдуллин. – Москва : Прометей (МГПУ), 1990. – 188 с. **2. Козир А. В.** Влияние подсознательного и бессознательного на процесс творческого становления руководителя детского хорового коллектива / А. В. Козир // Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: [зб. наук. праць]. – Київ, 2005. – Вип. 4 (14). – С. 41–47. **3. Падалка Г. М.** Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Галина Микитівна Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 274 с. **4.** Проблема особистості вчителя та його фахової підготовки: [зб. наук. праць] / за ред. М. Б. Євтуха. – Київ : ІСДО, 1994. – 115 с. **5. Цыпин Г. М.** Психология музыкальной деятельности: проблемы, суждения, мнения: [учеб. пособ. для студ. вузов, обуч. по спец. «Муз. образов.»] / Геннадий Моисеевич Цыпин. – Москва : Интерпракс, 1994. – 373 с.